

Til NVE: nve@nve.no

Kopi: Rendalen kommune: postmottak@rendalen.kommune.no

Nasjonal ramme for vindkraftutbygging- innspill angående det nordlige av de to foreslåtte analyseområdene i Hedmark

Olje- og energidepartementet (OED) har gitt NVE i oppdrag å lede arbeidet med å lage et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. Den nasjonale rammen skal bestå av to deler; et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av vindkraft og kart med utpeking av de mest egnede områdene for vindkraft. Resultatene av arbeidet er og blir publisert på NVE's hjemmesider. Prosessen for arbeidet med den nasjonale rammen for vindkraft foregår i flere «Deler» og «Steg». Fylkesmannen, fylkeskommunene, kommunene og en rekke organisasjoner og andre er nå bedt om å komme med sine innspill i forbindelse med **«Steg 3 «Identifisering av analyseområder» i Del 2: Identifisering av områder som er mest egnet for vindkraft»** innen 20. oktober 2018.

Prosessen som helhet er i NVE lagt opp slik:

Del 1: Innhenting av kunnskapsgrunnlag:

NVE skal utarbeide et oppdatert kunnskapsgrunnlag om virkninger av landbasert vindkraft. Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er delt opp i ca. 20 tematiske underprosjekter, og det skal leveres rapporter om alle temaene. NVE har bestilt åtte rapporter fra Miljødirektoratet og én rapport fra Riksantikvaren. Resten av rapportene utarbeides av NVE i samarbeid med andre etater. Publisering av rapportene skjer i løpet av 2018, og de ligger her: <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft-pa-land/kunnskapsgrunnlag>.

Del 2: Identifisering av områdene som er mest egnet for vindkraft

Kunnskapsgrunnlaget skal brukes til å identifisere de mest egnede vindkraftområdene. Det er en stor utfordring å analysere alle aktuelle områder i Norge. For å gjøre dette mulig, startes arbeidet opp med å fjerne lite egnede områder fra analysen. Her brukes begrepet «eksklusjon», som igjen har delt opp i henholdsvis «harde» og «myke» eksklusjoner.

Steg 1: Harde eksklusjoner

Den harde eksklusjonsrunden er i prinsippet en konstatering av hvilke områder som er uaktuelle for vindkraft. Med «hard eksklusjon» menes eksklusjon av arealer som er uaktuelle for vindkraftutbygging på grunn av teknisk/økonomiske forhold, eller på grunn av at arealene er formelt vernet eller tilsvarende.

Steg 2: Myke eksklusjoner.

I den myke eksklusjonsrunden fjerner vi områder der det ikke er helt uaktuelt med vindkraftverk, men der viktige enkeltinteresser i mange tilfeller kan bli påvirket så mye at det ikke bør bygges vindkraftverk. Kombinasjoner av ulike interesser vil ikke bli vurdert. Med «myk eksklusjon» menes eksklusjon av arealer der virkninger for én enkeltinteresse i mange tilfeller tilsier at det ikke bør bygges vindkraftverk.

Resultat etter steg 2: Kart med myke og harde eksklusjoner.

Det vil samtidig presenteres et såkalt LCOE-kart (produksjonskostnad), som viser hvilke områder som kan være teknisk-økonomisk mer egnet enn andre områder. Disse kartene vil sammen være et grunnlag for den videre analysen.

Steg 3: Identifisering av analyseområder

For at analysen av områder skal bli mest mulig systematisk og transparent, legges det opp til å først identifisere naturlige analyseområder som er basert på arealene som ikke er fjernet i eksklusjonsrundene. Når analyseområdene identifiseres vil det ikke bli gjort vurderinger av virkninger knyttet til områdene.

Resultat etter steg 3: Et sett med foreløpige områder som kan analyseres.

Steg 4: Analyse av områdene fra steg 3

Dette er tiden for det store analysearbeidet. Her gjennomgås områdene fra steg 3 på en systematisk måte, og bruker kunnskap fra blant annet temarapporter og relevante kart. Det innhentes også innspill om viktige lokale og regionale interesser. Som en del av analysen utarbeider NVE en teknisk-økonomisk score for alle analyseområdene. Denne scoren bygger blant annet på kart over produksjonskostnad (LCOE) og nettanalyser som gjøres i samarbeid med Statnett. Dette vil bli veid opp mot kvalitative vurderinger av virkninger for miljø og samfunn. Et standardisert analyseskjema skal bidra til at analysene blir systematiske og etterprøvbare. Alt som vektlegges skal inn i analyseskjemaet. Når forslaget til nasjonal ramme publiserer vil samtidig alle analyseskjemaene presenteres som faktaark, slik at alle kan se hva som er vektlagt.

Resultat etter steg 4: Utkast til faktaark for alle analyseområdene.

Steg 5: Identifisering av de mest egnede områdene

Oppdraget NVE har fått er å identifisere de mest egnede vindkraftområdene. Det betyr at NVE vil forsøke å rangere områdene som analyseres i steg 4, og identifisere de beste områdene som «mest egnet». Det er ennå ikke klart hvor mange og store områder som vil bli identifisert som mest egnet, men NVE har tidligere foreslått 15-20 områder som et utgangspunkt. Områdegrensene kan bli endret fra grensene som er satt for analyseområdene i steg 3.

Resultat etter steg 5: Presentasjon av de mest egnede vindkraftområdene.

Sluttprodukt

Rapport med gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget og presentasjon av de mest egnede vindkraftområdene.

Tidsplan:

- Mars 2018: Publisering av kart med harde eksklusjoner
- Mars - desember 2018: Publisering av temarapporter
- Mai 2018: Publisering av kart med myke eksklusjoner og LCOE-kart
- Juni 2018: Publisering av analyseområder
- Juni - oktober 2018: Lokale/regionale innspill
- April 2019: Publisering av hovedrapport, faktaark for alle analyseområdene og kartløsning på NVEs nettsider.

NVE har presentert 43 analyseområder. Disse er som nevnt lagt ut til offentlig ettersyn med frist for innspill satt til 20. oktober 2018. 2 av analyseområdene er i Hedmark, se kartvedlegg.

Det ene omfatter store arealer mellom Glomma og Mjøsa, og østre del dekker «Vestmarka» som berører i alt 9 kommuner.

Det andre analyseområdet befinner seg lengre nord i Hedmark mellom Rena-dalføret og Svenskegrensa, og strekker seg fra Regionfelt Østlandet i sydvest og Fulufjellet nasjonalpark i sydøst helt nordover til Tynset og Store Svukuen i Engerdal. Sølen- massivet og de nord-østre deler av Femundsmarka holdes så vidt utenom, men de flotte fjellområdene sør-øst for Åkrestrømmen i Rendalen kommune helt til svenskegrensa i Trysil kommune inngår. Dette analyseområdet grenser altså i sørvest til de store militære øvingsområdene for Forsvaret i Åmot kommune, som berører nær en femtedel av kommunens areal. Litt lengre sør bygges nå Raskiftet vindkraftverk og i forlengelsen truer Kjølberget vindkraftverk. Det er tilsvarende store verdier i dette nordre analyseområdet som i det søndre, men det foreligger ikke her noen samlet regional plan. Innenfor analyseområdet og i tilgrensende områder befinner det seg imidlertid både nasjonalparker, en rekke naturreservater og andre verdifulle naturområder. At disse ville, uberørte og fantastiske fjellområdene skal invaderes av vindkraftutbygging framstår som en uvirkelig tanke. Her har vi kjente og kjære natur- og friluftsområder for lokalbefolkning og hytteeiere som Slemdalen, Osdalen, Villsjøene, Eltdalen, Trysil Knuts Fjellverden, Engeren, Rendalssølen, Sølensjøen, Femunden, Femundsmarka, Sølendalen, Tyllidalen for å nevne noen. De må få bevare sitt særpreg og slippe vindkraftutbygging.

Vi har hytte i Drykkjedalen i Rendalen kommune, i sørvestre del av dette nordre analyseområdet, som vi har benyttet oss av i over 40 år. Her er det et gammelt hytteområde med om lag 150 enkle hytter og lav standard. Naturområdene i tilknytning til hytteområdet med de fine bekkene og sjøene (Flena, Veksen, Flendammen, Grøsjøen, Grøsjøbekken, Gransjøen, Rensjøene og Villsjøen), og omkransende og mellomliggende fjell (Vesle Byringen, Store Byringen, Knappane, Valsjøberget, Renåfjellet, Gamleskarven, Storhøgda, Borveggen, Raudfjellet og Gravdalsåsen, samt Kletten, Skarven, søndre og nordre Storbekkfjellet, Vestre Nubben, Vamfjellet, Kvittfjellet og Nubben), er av de flotteste tur- og friluftsområdene en kan tenke seg. Vi sier dette fordi vi kjenner kvalitetene i området godt, men også fordi vi har gått mye i andre fjellområder i landet og mener å ha et godt sammenligningsgrunnlag. Når vi er i området, enten det er sommer eller vinter, har vi en følelse av villmark, storslagenhet og stillhet! De fjelltoppene vi har nevnt ovenfor danner en naturlig avgrensning av dette området som friluftsområde, se vedlagte kartskisse. Området er uten gjennomgående veier og andre tekniske inngrep, og omfattes av INON-områder i kategori 1; 3 km fra naturinngrep og kategori 3; 5 km fra naturinngrep. Det er ved å se området slik som en helhet at verdien kommer tydelig fram. I Rendal kommunes registrering av områder for friluftsliv er disse kvalitetene hensyntatt og verdsatt, og forslag om snøskuter-led inn til det populære fiskevannet Grøsjøen midt i hjertet av det storslagne natur- og friluftsområdet ble forkastet.

Vi er bekymret over tapet av natur som skjer i stadig større omfang. Naturen har stor egenverdi for både dyr og mennesker. Denne verdien blir likevel ofte for lite verdsatt i utbyggingssaker, og det det samme er tilfelle når det gjelder vektleggingen av sumvirkingene for naturinngrep. Vi vil bevare mest mulig av den naturen vi har igjen, og forsvare lokale næringer, kortreist mat, sammenhengende naturområder, jakt, fiske og oppbygging av naturbasert turisme. Vi ser mer og mer at utlendinger kommer til Norge for å oppleve uberørt natur og stillhet. Enkle koier og andre sjeldenheter vi har her som de ikke finner i sine hjemland er populære, og hjemme omgis mange av dem av vindturbiner så langt øyet kan se. Slik vil vi ikke ha det her.

Med utbyggingen som nå foregår på Raskiftet erfarer vi klart og tydelig at de 200 meter høye vindturbinene legger et visuelt beslag på områder som er mye større enn selve utbyggingsområdet. De dominerer synsinntrykket på lange avstander. I utbyggingsområdet dominerer veier, store grusplasser og kjempemessige konstruksjoner i bevegelse. Naturpreget som var her før er borte, og det var det som var den store kvaliteten ved komme dit.

Fordelene ved en slik utbygging er selvsagt ren energiproduksjon. Kommunene Trysil og Åmot inngikk avtale med utbygger om en årlig økonomisk kompensasjon som kommer godt med i slunkne kommunekasser, men det ble minimalt med lokale arbeidsplasser både i utbyggingsperioden og i driftsperioden, og naturinngrepene er formidable.

Som resultat av vannkraftutbygging, forsvarrets arealkrevende etableringer, hyttebygging og vindkraftutbygging har Åmot kommune lite med uberørte naturområder igjen. Er det en attraksjon i kampen om framtidige nye innbyggere? Vi trenger ren energi og vindkraft er en av løsningene på kort sikt, men det viktigste er arbeid for redusert forbruk og energisparing.

Vindkraftutbygging må skje der det er inngrep fra før, i havneområder, industriområder, langs motorveger; og til havs. La ikke utenlandske kapitalinteresser bygge ned mer av urørte naturområder i høyereliggende skogs- og fjellområder og i kystlandskaper!

Ulvåa 14. oktober 2018

Med hilsen Liv og Finn Nygård